

VALENZUELA CONTRERAS v. ŠPANJA
(*Eur. Court H.R., 30. 7. 1998, Reports 1998-V*)

[12. Novembra 1984 je bila na podlagi pritožbe neke gospe M., zaposlene v podjetju W, sprožena preiskava („diligencias previas”) zoper neznanega storilca ali storilce zavaljo žaljivih in grozečih telefonskih klicev in pisem, ki jih je prejela gospa M.. Zaročenec gospe M., nek gospod R., se je 6. februarja 1985 pritožil iz istega razloga.

Preiskovalni sodnik je 8. januarja 1985 in 19. februarja 1985 odredil nadzor in snemanje klicev, prispelih na telefonska priključka gospoda R. in gospe M. v trajanju enega meseca, kot sta prizadeti osebi tudi zahtevali. Več sumljivih klicev iz podjetja W. in telefonskih govorilnic je bilo prestreženih. Nadzor je prenehal 18. februarja 1985 za gospo M. in 25. marca 1985 za gospoda R..

29. marca 1985 je gospa M. navedla preiskovalnemu sodniku imena petih oseb, vključno s pritožnikom (g. Valenzuela Contreras), ki so imele dostop do omenjenega telefonskega priključka v podjetju W..

Preiskovalni sodnik je 30. aprila 1985 odredil nadaljnji nadzor telefonskih priključkov gospe M. in gospoda R., ki naj bi trajal od 1. do 31. maja 1985. Odredil je nadalje tudi analizo stila tipkanja, da bi se ugotovila identiteta pisalnega stroja, na katerem so bila anonimna pisma natipkana. Naročil je tudi analizo fotografij, ki so bila pismom priložena, ter analizo prstnih odtisov na pisemskih ovojnica.

19. novembra 1985 je preiskovalni sodnik na podlagi ustreznih ustavnih in zakonskih določb (določb kazenskega postopka) odredil nadzor zasebnih telefonskih priključkov nekega gospoda S. in gospoda Valenzuele, pomočnika vodje osebja v podjetju W., za obdobje enega meseca, ki se je pričelo 26. novembra 1985. Pritožnik (g. Valenzuela) je bil glavni osumljenec, saj je večina klicev prihajala iz podjetja W., kjer je bil zaposlen in kjer je imel kot pomočnik vodje osebja dostop do osebnih podatkov zaposlenih. Pred kratkim pa je imel tudi osebno razmerje z gospo M..

Policija je 10. decembra 1985 obvestila pristojnega preiskovalnega sodnika v Madridu, da nadzor telefonskega priključka gospoda S. ni pokazal nič sumljivega ali spornega, medtem ko je nadzor telefonskega priključka gospoda Valenzuele pokazal, da je bilo od tod opravljenih več klicev na telefonske številke gospe M., njenega zaročenca in njunih sorodnikov. Kakorkoli, tisti ki je klical, je telefon odložil, kakor hitro je bilo na klic odgovorjeno.

Istega dne je policija zaprosila za odredbo za hišno preiskavo stanovanja gospoda Valenzuele.

Zaradi okvare telefonskega sistema je pritožnikov telefon ostal pod nadzorom vse do 20. decembra 1985. Izvirniki posnetkov snemanja so bili predani preiskovalnemu sodniku in dani strankam na razpolago za vpogled in pojasnjevanje.

27. decembra 1985 se je pritožnik (g. Valenzuela) še sam pritožil preiskovalnemu sodniku, da prejema grozilne telefonske klice. 17. junija 1986 je pritožnik zaprosil preiskovalnega sodnika, da odredi nadzor njegovega telefonskega priključka. Ukrep ni obrodil nikakršnih sadov in 14. junija 1988 je bil postopek končan.

25. februarja 1986 je preiskovalni sodnik v Madridu odredil preiskavo doma in pisarne gospoda Valenzuele. Vsa preiskovalna dejanja so bila zaključena 26. decembra 1990 in zoper pritožnika je bil sprožen kazenski postopek.

Državni tožilec ter gospa M. in gospod R., kot zasebna tožilca („acusadores particulares”), so 25. junija in 8. julija 1991 podali svoje izjave.

7. maja 1992 je pritožnik podal svoje mnenje, da nadzor njegovega telefonskega priključka in hišna preiskava njegove hiše pomenita kršitev 18. in 24. člena ustave (domneva nedolžnosti, pravica do zasebnosti)

Sodišče v Madridu („Audiencia Provincial”) je pritožnika 8. maja 1992 obsodilo na štirimesečno zaporno kazen, globo in odškodnino. Menilo je, da niti nadzor niti hišne preiskave niso bile odločilne pri opredelitvi pritožnikove krivde.

Njegova pritožba na Vrhovno sodišče je bila 19. marca 1994 zavrnjena.

Pritožil se je tudi na Ustavno sodišče, vendar tudi tam ni uspel, saj je bila njegova pritožba 16. novembra 1994 zavrnjena. Ustavno sodišče je menilo, da ni prišlo do kršitve zasebnosti, saj je bil nadzor sodno odobren. Poudarilo je pa tudi, da nadzor ni prinesel dokazov, ki bi dovoljevali zaključke, da je kriv za grožnje, katerih je bil osumljen. Odločilni dejavnik pri vzpostavitvi pritožnikove krivde je bilo dokazno gradivo kot celota.]

Postopek pred Evropsko komisijo za človekove pravice

[Gospod Valenzuela Contreras se je 2. maja 1995 pritožil na Evropsko komisijo za človekove pravice. Trdil je, da gre za kršitev 1. odstavka 6. člena (pravica do poštenega sojenja) in 8. člena (pravica do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja) Evropske konvencije o človekovih

pravicah. Komisija je 18. oktobra 1996 dopustila tisti del pritožbe, ki se nanaša na domnevno kršitev 8. člena Evropske konvencije, preostanek pritožbe pa je zavrnila.]

Sodba

[Sodišče o domnevni kršitvi 6. člena Konvencije ni moglo odločiti, saj Komisija glede tega vprašanja pritožbe ni dopustila. Soglasno pa je menilo, da je prišlo do kršitve 8. člena Konvencije, ki se glasi:

„(1) Vsakdo ima pravico do spoštovanja njegovega zasebnega in družinskega življenja, doma in dopisovanja.

(2) Javna oblast se ne sme vmešavati v izvrševanje te pravice razen, če je to določeno z zakonom in nujno v demokratični družbi zaradi državne varnosti, javne varnosti ali ekonomske blaginje države, zato da se prepreči nered ali zločin, da se zavaruje zdravje ali morala ali da se zavaruje pravice in svoboščine drugih ljudi.”

Svojo odločitev je utemeljilo na podlagi naslednjih ugotovitev:

Iz dosedanje judikature Sodišča je razvidno, da se telefonski klic iz lastnega doma šteje v okvir „zasebnega življenja” in „dopisovanja”. Prišlo je do vdora v zasebnost s strani države.

Ali obstaja v državi ustrezna pravna podlaga („določenost z zakonom”)? Njen obstoj še ne pomeni, da je poseg dopusten.

Vdor ni bil upravičen, četudi je bil v skladu s španskimi predpisi, ki so takrat veljali. Španska pravna podlaga je premalo določna. Sodišče je menilo, da špansko pravo ne predvideva dovolj določno obseg pristojnosti zadolženih državnih organov in tudi ne opredeljuje dovolj določno potek samega izvajanja. Zato meni, „da gospod Valenzuela Contreras ni bil deležen minimalne stopnje pravne varnosti do katere so državljani upravičeni v pravni državi in demokratični družbi”.

Sodišče je zavrnilo pritožnikovo zahtevo po odškodnini v skladu s 50. členom Evropske konvencije o človekovih pravicah. Prisodilo pa mu je povrnitev stroškov, ki jih je imel pred Ustavnim sodiščem Španije in organi Konvencije v vrednosti 1.500.000 pezeta.]